

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. V. Vtrum homo, cui facta esset revelatio suæ damnationis, adhuc
posset & teneretur sperare beatitudinem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

ARTICVLVS V.

Utrum homo, cui facta esset revelatio suae damnationis, adhuc posset & teneretur sperare beatitudinem?

§. I.

Quibusdam praemissis difficultas resolvitur.

70. **S**uppono primò tanquam certum, dari aliquod praeceptum spei, quo homo teneatur sperare beatitudinem, & ea omnia quae ad eam consequendam sunt necessaria. Ita enim ex varijs Scripturae locis colligitur, praesertim ex illo Plal. 4. *Sacrificate sacrificium iustitiae, & sperate in Domino*: ubi eodem tenore continetur praeceptum iustè agendi, & sperandi. Et similiter Apostolus ad Titum 2. expectationem beatitudinis coniungit alijs quae iubentur sub poena aeternae damnationis, cum sic ait: *Apparuit gratia Dei omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem, & secularia desideria, sobriè, & iustè, & pie vivamus in hoc saeculo, expectantes beatam spem*: nam pro secularibus desiderijs substituit inter alia expectationem beatæ spei, & eam coniungit cum alijs ad salutem necessarijs, quae sunt sobriè, iustè, & pie vivere. Adde quod inter alia praecepta, quae Timotheus ex praescripto Apostoli divitis dare debebat, erat spes: *Præcipe* (inquit) *divitis huius saeculi non sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo*. Denique inter peccata quae fuerunt causæ reprobationis Regis Saül, numeratur illud, quod non speraverit in Domino. Et Sapient. 2. exprobratur impijs, quod non speraverint mercedem iustitiae. Accedit praeterea ratio manifesta: nam contra rectam rationem est, non confidere de Dei potentia & misericordia, & negligere, aut non efficaciter profectui tantum bonum, quantum est vita aeterna, cum certa promissione oblatum; aut non velle subire laborem, illius assequendi gratia necessarium: Ergo datur praeceptum naturale spei, quo homo tenetur sperare beatitudinem, & omnia quae ad eam consequendam sunt necessaria: quamvis illud non extet in Decalogo; quia, ut ait D. Thomas hic quæ st. 22. art. 1. est præambulum ad ipsum Decalogum, non minus quam fides: sicut enim non possumus legem alicujus suscipere, nisi prius credamus eum habere auctoritatem leges ferendi; sic etiam eandem legem non possumus approbare, & velle observare, nisi prius certò teneamus præmia quædam proposita esse observantibus talem legem, quæ ab omnibus ejus cultoribus firmiter sperari & expectari possunt: ideoque non debuit praeceptum spei, sicut nec mandatum fidei, in Decalogo recenseri.

71. **S**uppono secundò casum, in titulo articuli positum, esse quidem impossibilem de potentia ordinaria, esse tamen possibilem de potentia absoluta, ut docet S. Thomas quæ st. 23. de verit. art. 8. ad 2. his verbis: *Ad secundum dicendum, quod quamvis de potentia absoluta Deus possit revelare suam damnationem alicui, non tamen hoc potest fieri de potentia ordinata, quia talis revelatio cogit eum desperare. Et si alicui talis revelatio fieret, deberet intelligi non secundum modum prophetiae praedestinationis, vel praescientiae, sed per modum prophetiae comminationis, quæ intelligi-*

Aur supposita conditione meritum. Potest ergo Deus, juxta D. Thomam, de potentia absoluta, alicui suam revelare damnationem, absolute, & secundum modum prophetiae praedestinationis, & praescientiae, non revelato peccato.

Ratio etiam id suadet: Nulla enim est implicitantia, quod Deus suam scientiam cui voluerit communicet: Sed Deus scit reprobi damnationem: Ergo poterit ipsi hanc scientiam per revelationem communicare.

B Confirmatur primò: Deus potest alicui damnationem alterius revelare, ut constat in Christo Domino, qui novit omnium reproborum damnationem; & in reprobatione Antichristi, universalis Ecclesiae revelata: Ergo & ipsi reprobo potest propriam damnationem revelare.

Confirmatur secundò: Deus potuit habere decretum non conferendi gratiam efficacem ad resurgendum à peccato homini committenti adulterium v. g. & hoc decretum hominibus revelare: At in casu isto homo committens adulterium certus esset suae damnationis: Ergo illius non implicat certa notitia.

C Supposita ergo hujus casus possibilitate absoluta, inquitur in praesenti, an homo ille cui suae damnationis facta esset revelatio, adhuc posset, & teneretur ex praecepto spei sperare aeternam beatitudinem? In cujus difficultatis resolutione Gregorius de Arimino, & Victoria, quos sequuntur Granado, & Martinonius, partem affirmantem tenent: negantem verò amplectuntur Thomistae. Cum quibus

Dico: Si Deus alicui suam damnationem revelaret, ille posset quidem adhuc desiderare & concupiscere beatitudinem, non tamen illam sperare; subindeque ex praecepto spei non teneretur sperare illam.

D Prima pars conclusionis manifesta est: Nam desiderium & amor non respiciunt bonum ut consequendum, neque aliquis horum actuum est motus aggressivus ad vincendam arduitatem beatitudinis, sed illam respicit secundum se, & ut absolute bonam: Atqui posita revelatione de futura damnatione, adhuc beatitudo apparet bona, & possibilis secundum se: Ergo potest adhuc desiderari & amari.

E Secunda verò pars suadet: Potentia ad sperandum includit, vel supponit iudicium de futuritione beatitudinis: Sed tale iudicium non potest reperiri in illo cui suae damnationis revelatio facta est: Ergo nec potentia ad sperandam beatitudinem. Major videtur certa: potentia enim expedita ad actum voluntatis eliciendum includit, vel supponit cognitionem intellectus, regulantem actum voluntatis: Sed iudicium de futuritione beatitudinis est cognitio regulans actum spei: Ergo potentia expedita ad actum spei, hoc iudicium includit, vel supponit. Minor verò probatur: Facta revelatione damnationis, homo est certus se non consecuturum salutem: Sed cum hac certitudine non stat iudicium de illius futuritione; cum ista duo iudicia sint contradiçorie opposita: Ergo iudicium de futuritione beatitudinis, non potest reperiri in illo cui suae damnationis revelatio facta est.

F Respondent Adversarij, concessa Majori, negando Minorem: cum enim (inquiunt) facta homini revelatione de sua damnatione, possit illi non assentiri, potest etiam judicare, non obstante tali revelatione, se posse consequi beatitudinem, ac proinde habere potentiam ad illam

illam sperandam : sicut in homine infideli, stante revelatione mysterij sanctissimæ Trinitatis, potest, pro illius libertate, esse iudicium oppositum, nimirum Deum non esse Trinum in Personis.

79. Hanc solutionem aliqui conantur evertere, limitando conclusionem ad revelationem creditam. Unde asserunt quod licet facta revelatione, cui homo liberè non assentiatur, ut potest, stet potentia ad sperandum, non tamen stante assensu revelationis, cum quo iudicium ad spem requisitum componi nequit.

Sed præterquam quod hæc doctrina conclusionem nostram limitat, solutionem datam non infringit. Quod sic ostendo: Licet cum assensu prædictæ revelationis non componatur iudicium de consecutione salutis, tamen cum illo stat potentia ad tale iudicium habendum, cum sit potentia ad non assentiendum tali revelationi: Ergo etiam cum tali assensu stat potentia ad sperandum.

80. Explicatur & magis illustratur hæc ratio: In homine liberè desperante reperitur hoc iudicium, non consequar salutem; cum quo alterum iudicium de ejusdem salutis consecutione componi nequit, & tamen in illo homine est potentia ad sperandum; quia cum iudicium de non consecutione salutis sit liberum, potest oppositum formare: Ergo similiter, quamvis cum assensu revelationis prædictæ non componatur iudicium requisitum ad spem, poterit tamen componi potentia ad sperandum; quia talis assensus pro hominis libertate poterit non existere.

81. Explicatur amplius exemplo adducto: Cum iudicio falso de non existentia mysterij Trinitatis in infideli non componitur assensus fidei, & tamen quia iudicium illud potest non esse, pro hominis libertate, talis infidelis est potens ad credendum: Ergo similiter in nostro casu.

82. Aliiter ergo est impugnanda solutio, hac nempe ratione. Licet cum prædicta revelatione stet in homine potentia ad habendum iudicium oppositum, nimirum se posse consequi salutem, cum illa tamen non stat iudicium prudens de consecutione beatitudinis, neque potentia ad illud habendum: Ergo cum prædicta revelatione (dato etiam quod homo illi non assentiatur) non stat potentia ad sperandum. Consequentia patet: nam ut esset talis potentia, deberet existere prædictum iudicium, vel potentia ad illud habendum; cum actus spei regulari nequeat nisi per iudicium prudens, eo quod prudentia sit regula omnium virtutum. Antecedens etiam est manifestum: nam homo non assentiendo prædictæ revelationi, contra rationem operatur: Ergo non potest juxta prudentiam formare iudicium tali revelationi oppositum.

83. Confirmatur: Licet infidelis possit revelationi non assentiri, ut de facto contingit, revelatione tamen supposita, non potest formare iudicium prudens, oppositum objecto revelato; cum hoc iudicium in hac suppositione sit peccatum, & consequenter imprudens: Ergo similiter in nostro casu, licet possit homo iste prædictæ revelationi non assentiri, iudicium tamen illi oppositum erit peccatum, & imprudens, subindeque insufficientes ad actum spei regulandum.

84. Ex his probata manet tertia conclusionis pars: cum enim nemo obligetur ad impossibile, si ille cui Deus suam damnationem revelaret, non haberet potentiam ad sperandum, non posset præ-

Tom. IV.

A cepto spei obligari ad sperandam beatitudinem: unde per omissionem hujus præcepti non peccaret; ommissio enim præcepti quod homo adimplere non potest, non est libera, nec proinde mala & peccaminosa: peccaret tamen, positivè desperando per actum formalem & expressum desperationis, quæ essentialiter mala est; quippe quæ per modum fugæ & recessus continet odium & detestationem ipsius beatitudinis, subindeque ipsius Dei, quatenus est bonum nostrum, & a nobis per claram visionem possideri potest.

§. II.

Solvuntur objectiones.

O b j i c i e s primò: Apostolus habuit revelationem certam de sua salute; & tamen timuit 1. ad Corinth. 9. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne cum alijs predicavero, ipse reprobus efficiar*: Ergo etiam si quis habeat certam & absolutam de sua damnatione revelationem, poterit nihilominus sperare beatitudinem.

85. Respondeo vel Apostolum, quando hæc scripsit, nondum revelationem certam de sua salute habuisse: vel si tunc talem revelationem habuerit, ipsum non in persona propria, sed in persona cujuslibet nostrum, locutum esse, ostendens quid unicuique, licet miraculis, prædicandi dono, & cæteris alijs clareat, præstandum sit: vel tertio ipsum Apostolum circa occasiones, quæ ipsum ad peccandum poterant inducere, ita se gessisse, ac si damnari timuisset, præsertim cum sciret per ista media, nempe per castigationem, & subjectionem carnis, adimplendam esse executionem suæ prædestinationis. Ideoque reipsa non timuit à beatitudine excidere, sed tantum voluit ostendere, castigationem carnis esse sibi necessariam; cum per hanc Deus prædestinationem suam fortiri suum effectum ordinasset: unde hæc verba, *ne reprobus efficiar*, sumuntur negativè, & idem sonant, ac si diceretur, ne mea prædestinatio effectum suum non consequatur.

D O b j i c i e s secundò: Cum revelatione damnationis stat potentia ad consequendam salutem: Ergo & ad illam sperandam. Antecedens videtur certum. Consequentia etiam apparet manifesta: cum enim plus sit consequi salutem, quam illam sperare, si cum revelatione damnationis stet potentia ad consequendam salutem, à fortiori cum tali revelatione manebit in homine potentia ad illam sperandam.

86. Respondeo dato Antecedente, negando Consequentiam: licet enim plus sit consequi salutem, quam illam sperare, subindeque prædictæ revelationi magis opponatur consecutio salutis, quam illius spes, minus tamen ei opponitur potentia ad salutem consequendam, quam potentia ad illam sperandam. Ratio est: quia licet cum revelatione damnationis stare non possint auxilia efficacia ad salutem, bene tamen sufficientia; subindeque licet per talem revelationem auferatur futuritio salutis, non tamen ejus possibilitas: potentia verò ad sperandam beatitudinem requirit quod illa possit prudenter apprehendi ut futura, cum spes Theologica non possit versari nisi circa bonum quod potest prudenter apprehendi ut futurum: posita autem revelatione damnationis, implicat quod salus ut futura prudenter apprehendi possit: Ergo eâ posita, implicat remanere in homine potentiam ad sperandum.

Vu

89. Objicies tertio: facta alicui revelatione damnationis, adhuc teneretur servare omnia præcepta, subindeque illa servare posset, cum nemo possit obligari ad impossibile: Ergo cum observationi præceptorum annexa sit gloriæ consecutio, juxta illud Christi Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*, adhuc ille posset sperare beatitudinem.
90. Respondeo primò negando Antecedens: tunc enim non teneretur servare unum ex præceptis divinis, nempe præceptum sperandi vitam æternam, ut in 3. parte conclusionis diximus.
- Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicendum, quod executio gloriæ annexa est observationi mandatorum, non quomodocumque considerata, sed efficaciter exhibita, & usque ad finem vitæ: posita autem revelatione damnationis, non posset sperari efficax observantia omnium mandatorum usque ad finem vitæ; quia tunc esset de fide, quod ille, cui facta esset talis revelatio, aliquod mandatum non servaret efficaciter, licet de isto vel illo determinatè non esset ei revelatum.
91. Objicies quartò: Revelatio divina de futura damnatione merè extrinsecè se habet respectu objecti quod revelat, subindeque illud intrinsecè non immutat: Ergo sicut antea homo poterat, & tenebatur sperare beatitudinem, ita & post. Sed nego Consequentiam: licet enim ex tali revelatione non varietur objectum, variatur tamen in homine judicium prudentiale de illo, subindeque tendentia voluntatis in illud, ut ex supra dictis patet.
92. Ex dictis inferes, quod ille cui facta esset revelatio suæ damnationis, non teneretur orare ad petendum à Deo auxilia efficaciter ad salutem: oratio enim actum spei explicitum vel implicitum necessario importat; atque adeò si ille non teneretur sperare, etiam non teneretur orare. Unde Augustinus lib. 21. de civit. cap. 24. *Si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, ut qui sunt illi etiam nosset, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen predestinati sunt in æternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.*

DISPUTATIO X.

De virtute Charitatis.

Ad quæst. 23. & sequentes.

Iacto spiritualis ædificij fundamento, & fidei objecto, actibus, & proprietatibus explicatis; atque alterâ Theologicarum virtutum, quæ ipsi simillima est, scilicet spe, ei adjunctâ: nunc de charitate agendum est, quam fides concipit, & ad quam spes currit; & quæ fidei umbras, ac spei suspicia prætergressa, se totam in Deum immergit; ut æternâ illâ pulchritudine, quam fides ostendit, & spes optat, feliciter perfruatur. Hæc gemma virtutum, quæ cæteras format, illustrat, perficit, eisque ornatum singularem ac venustatem ex sui consortio impertit. Hæc vestis

purpurea Sponsæ, optimè sedens super byssum castitatis; aut vestis polimita Joseph, omnium virtutum varietate decorata; vel, si mavis, vestimentum Jacob, cujus fragrantia benedictionem Patris cœlestis impetrat. Hæc currus igneus, sublevans interiorem hominem in paradisum spiritualem; bitumen quo Deus Ecclesiæ arcam linivit, ne aquæ tribulationum ipsam penetrare possint; cementum quo lapides vivi in ædificio spirituali connectuntur; filum aureum quo inter se colligantur; cœlestis gluten, quod animam Deo jungit; & vinculum illud perfectionis, quod felicissimo nexu & homines Deo, & inter se homines propter Deum, ejusque dilectionem, conjungit. Hæc ulna aurea, quæ portæ & muri cœlestis Jerusalem metiuntur, & quæ luminis gloriæ, & beatificæ visionis perfectio mensuratur; plus enim (inquit Doctor Angelicus) *participabit de lumine gloriæ, qui plus habet de charitate*; vel, ut loquitur Augustinus, *Anima quantum charitati adhærescit, tantum lumine gloriæ illustrabitur*. Hæc denique, teste Apostolo, excellentissimum omnium charitatum est: quod enim inter planetas Sol, inter elementa ignis, inter metalla aurum, & inter gemmas carbunculus, hoc inter virtutes charitas est. De hac ergo nobilissima & præstantissima virtute, in hac disputatione differemus, & minùs difficilia omittentes, subtiliora tantum & difficiliora discutiemus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum charitas verè & propriè sit amicitia hominis cum Deo?

Negant Dnrandus in 4. dist. 49. quæst. 4. num. 16. dicens hominis ad Deum non esse propriè amicitiam: affirmant verò cæteri Theologi cum S. Doctore hic art. 1. ubi expressè docet, quod charitas est quædam amicitia hominis ad Deum. Sed advertendum cum Cajetano, in commentario hujus articuli, quod hic non accipitur amicitia relativè, nimirum pro relatione illa, quæ amicus est formaliter amico amicus, sed fundamentaliter pro habitu aut actu amoris mutui, qui est fundamentum ipsius relationis: nam quando queritur, an charitas sit amicitia inter Deum & homines, certum est non queri, an ipsa charitas sit relatio (satis enim constat eam non esse relationem, cum sit habitus, subindeque ad categoriam qualitatatis pertineat) sed inquiri, an ipse habitus, vel actus, quo Deum diligimus, & qui est hujus relationis fundamentum, sit habitualis, vel actualis amicitia hominis ad Deum. Hoc præmissò: pro resolutione hujus celeberrimæ quæstionis sit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, charitatem esse verè & propriè amicitiam hominis ad Deum.

Probatur primò ex sacris litteris, in quibus iusti & sancti homines passim vocantur amici Dei: Jacobi 2. *Abraham amicus Dei effectus est*. Joan. 21. *Lazarus amicus noster dormit*. Psalmo 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. ubi & significandi græcè apud Septuaginta *ἐταῖροι σου, Σοῦδοις τῶν φίλων σου*. Item Sapientia ipsa inter cæteras laudes, amicos Dei constituere dici-